

TURISTEKONOMISK RAPPORT LALANDIA
-Sammanfattande version
På uppdrag av Motala kommun

HUI
RESEARCH

Bakgrund

Lalandia är namnet på två semesteranläggningar i Danmark som ägs av Parken Sport & Entertainment i Köpenhamn. Den ursprungliga Lalandia-anläggningen, öppnad 1988, är den vid Rødbyhavn på Lolland. Den andra ligger i Billund på Jylland och öppnades den 24 april 2009.

Lalandia A/S har långt gångna planer på att etablera en familjeinriktad Lalandia center i Varamobaden i Motala kommun. Beräknad invigning är 2021. En anläggning i Motala skulle innebära koncernens första anläggning utanför Danmarks gränser.

Motala har idag flera kända varumärken inom besöksnäringen. Vätternrundan, Göta Kanal och Varamobaden som attraherar svenska och internationella besökare till kommunen. Utöver den traditionella turistsäsongen finns det ledig kapacitet. Etablering av en året-runt anläggning som Lalandia kommer att föra med sig en jämnare säsongsfördelning av turister över året för bättre nyttjande av personal och resurser.

Den planerade investeringen i besöksanläggning beräknas uppgå till en miljard kronor. Anläggning ska ligga på området omkring nuvarande Folkets park och Varamobaden. Förutom det stora inomhusvattenlandet Aquadome planeras 550 semesterhus med sammanlagd 3 000 bäddar och restauranger med kapacitet för 700 gäster. Utöver boende, restaurangverksamhet och butiker, planeras anläggningar för olika former av sport- och nöjesaktiviteter.

Syftet med investeringen är att tillföra fler och nya reseanledningar för att förlänga den befintliga sommarsäsongen men även skapa nya säsonger, främst helger under höst, vinter, vår och på så sätt öka intäkterna och fördela de jämnare över året. Investeringar av den här storleken främjar vanligtvis hela regionens attraktionskraft och kan antas ge fler besökare som ger ökad turismomsättning i många näringar vilket i sin tur leder till ökad sysselsättning och skatteintäkter.

Rapportens syfte och mål

HUI Research har fått i uppdrag att analysera, beräkna och redovisa marknadspotential och etableringseffekter som ett beslutsunderlag för etableringsplanering och diskussioner med intressenter kring samverkan, partnerskap och medfinansiering inför den fortsatta utvecklings- och etableringsprocessen. Detta görs genom att identifiera upptagningsområden och beräkna marknadspotential för tillresande besöksvolymerna samt målgruppsanalys och besöksprofil. Bedömning görs av regionala och nationella upptagningsområden samt utlandsmarknader med störst potential. Med detta som underlag kommer HUI Research att göra en prognos över vilka adderade direkta turismekonomiska effekter investeringen leder till i termer av turismomsättning, sysselsättning och skatteintäkter för Motala kommun. Ett resonemang kommer även att föras i slutet av rapporten kring indirekta och katalytiska effekter denna typ av anläggning kan få för kommunens och regionens attraktionskraft.

Resultat

I detta avsnitt redovisas den adderade turismekonomiska omsättning som besökarna på Lalandia vattenpark väntas generera i Motala kommun år 2021. De besökare som i första hand besöker Motala kommun utan ett direkt syfte att besöka Lalandia vattenpark räknas inte in i nedan beräkningar av den adderade turismekonomiska omsättningen. Den omsättning som redovisas i detta avsnitt består till stor del av konsumtion på vattenparken, men även annan konsumtion i Motala under vistelsen ingår i beräkningarna.

Figur 1 Antal turister uppdelat på upptagningsområde

Enligt Lalandias beräkningar kommer ungefär 600 000 turistiska besök göras på Lalandia under vattenparkens första verksamhetsår. Dessa besök har sedan räknats om till ett antal besökare beroende på vistelselängden turisterna väntas ha på Lalandia och Motala kommun. Antalet turister väntas uppgå till 320 000 och är distribuerade enligt figuren ovan. Dessa turister bedöms göra ungefär 600 000 besök. Då denna anläggning byggs primärt för turister från Europa och andra delar av Sverige är distributionen mellan primärt och sekundärt förväntat.

Då vattenparken primärt kommer besökas av barnfamiljer kan den dagliga konsumtionen på och utanför vattenparken förväntas vara något lägre än den konsumtion som skulle uppstå om alla turister var vuxna. I HUI:s stora databas över turismen i Sverige finns det en tydlig koppling mellan sättet en turist bor på och konsumtionen som äger rum. Detta innefattar inte bara utlägg för logi, utan även för andra utläggskategorier. Exempelvis spenderar personer som bor på hotell nästan dubbelt så mycket på restaurangbesök än turister som bor på stugbyar.

Figur 2 Prognos för adderad turismomsättning 2021

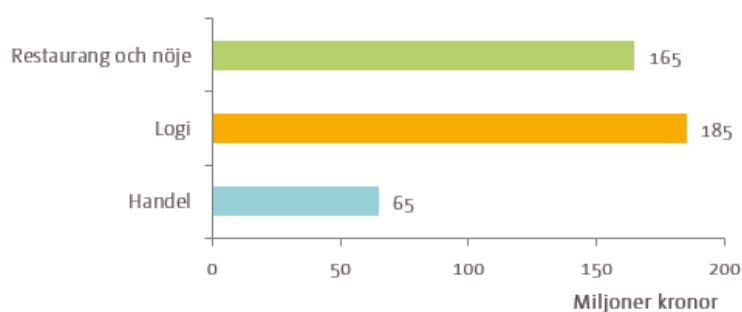
HUI Research bedömer att den totala adderade turismomsättningen uppgår till 415 miljoner kronor och bedöms fördela sig enligt ovan. Ungefär 69 procent av omsättningen bedöms ske på Lalandia vattenpark, medan ungefär 31 procent av konsumtionen bedöms ske utanför området. Detta beror på att Lalandia vattenpark har ett starkt utbud av nöjen, restauranger och souveniraffärer. Uppdelat enligt de olika målgrupperna vi fått uppgifter om från Lalandia A/S uppgår turismomsättningen enligt följande tabell.

Tabell 1 Turistomsättning uppdelat per turistgrupp

Turistgrupper	Fritidsresenärer, övernattande på Lalandia	Grupper	Fritidsresenärer, övernattande i Motala	Dagbesökare
Turistomsättning	320 mkr	35 mkr	40 mkr	20 mkr

Den absoluta majoriteten av den turistekonomiska omsättningen kommer av fritidsresenärer som övernattar på Lalandia. Då denna grupp står för 450 000 av de cirka 550 000 gästnätter som estimeras på Lalandia och i Motala är det också naturligt att de står för en stor del av omsättningen. Grupper, sportklubbar eller konferenser står för cirka 7 procent av omsättningen. 10 procent av omsättningen kommer från fritidsresenärer som övernattar i Motala kommun, medan dagbesökare står för runt 5 procent.

Figur 3. Prognostiserad turismomsättning per bransch 2021

Total adderad
omsättning år
2021 är
415 mkr

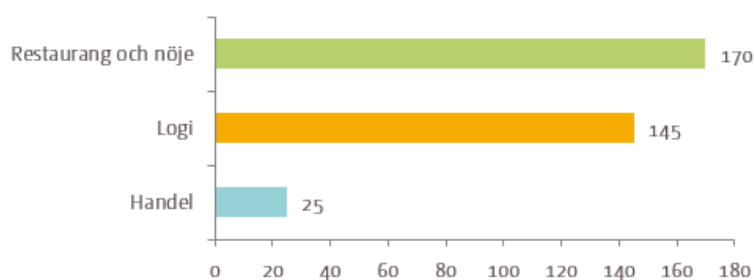
HUI Research bedömer att den totala adderade turismomsättningen uppgår till 415 miljoner kronor och att den branschmässigt fördelar sig enligt figuren nedan. Logi är en bransch som bedöms kraftigt gynnas av de planerade satsningarna. Även restaurang och nöje är en bransch som gynnas utav detta. Båda branscherna adderade turismomsättning kommer främst att komma Lalandia tillhanda. HUI Research prognos gör gällande att cirka 45 procent av den adderade turismomsättningen kommer att tillfalla branschen logi. Restaurang och nöje kommer stå för 40 procent av den adderade turismomsättningen i Motala kommun.

Prognos samhällsekonomiska effekter på sysselsättning och skatteintäkter

Sysselsättning

Teoretiskt kan omsättningsökningarna, tack vare Lalandias vattenpark, medföra nyanställningar i Motala kommun. I praktiken är det emellertid mycket svårt att beräkna vilken nivå av sysselsättningseffekt som kan komma att bli aktuell. Detta hänger samman med att effekter av en eller flera enskilda anläggningar inte låter sig isoleras. Vad som rent faktiskt krävs för att skapa ett nytt arbetstillfälle i Motala varierar från bransch till bransch, och hänger samman med de arbetsmarknadsmässiga förhållandena i Motala kommun som helhet.

Figur 4 Antal teoretiska årsverken per bransch

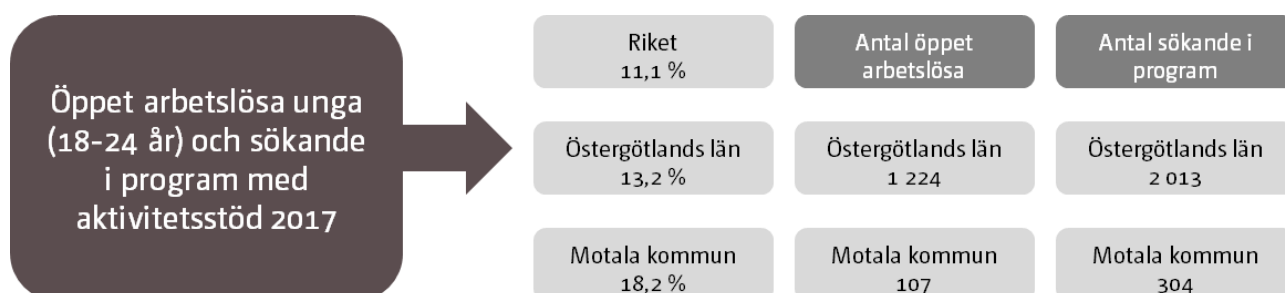
Cirka 340
teoretiska
årsverken

Logi är den bransch som bedöms gynnas mest omsättningsmässigt av de planerade satsningarna. Vid första anblick kan det därför förefalla överraskande att de teoretiska sysselsättningseffekterna inom logi (135 årsverken) är något färre i jämförelse med branschen restaurang och nöje (160 teoretiska årsverken). Skillnaden får dock sin förklaring i nedanstående stycke där vi kan se att det krävs betydligt mer i termer av omsättning för att generera ett årsverke inom Handeln jämfört med inom Restaurang och nöje.

De arbetstillfällena som den adderade turismekonomiska konsumtionen i Motala kommun teoretiskt kan komma att ge upphov till, kan i praktiken se väldigt olika ut. Det kan röra sig om deltidstjänster, om personer som går från del- till heltid eller om personer som arbetar övertid osv. HUI Research anger de teoretiska sysselsättningseffekterna som heltidsanställningar. Låt oss för enkelhetens skull hålla fast vid detta som ett antagande i den kommande analysen¹. Låt oss också anta att den primära målgruppen för de teoretiska heltidsanställningarna (340 årsverken) som kan komma att skapas utgörs av ungdomar och unga vuxna. Detta är inte ett orimligt antagande om man beaktar hur de teoretiska årsverkerna fördelar sig branschmässigt. De arbetstillfällena som kan komma att skapas tillhör branscher som traditionellt attraherar den yngre delen av befolkningen. Hur ser de arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna ut i Motala kommun och i Östergötlands län? Finns det ledig kapacitet i form av unga arbetslösa och hur mobil är arbetskraften?

Statistik från Arbetsförmedlingen visar att andelen öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd var 9 procent i Östergötlands län februari 2017, och att motsvarande siffra för Riket var 7,7 procent. Arbetslöshetsstatistiken för den yngre delen av befolkningen (18-24 år) visar på något större skillnader mellan Östergötlands län och Riket som helhet.

Figur 5 Unga arbetslösa i Motala, Östergötlands län och riket

Källa: Arbetsförmedlingen, februari 2017

¹ De facto kommer de teoretiska sysselsättningsökningarna i Motala kommun inte enbart att utgöras av helårsanställningar. Visstids- eller deltidstjänster är en naturlig del av den svenska arbetsmarknaden. Ett möjligt scenario är att 150 heltidsjobb och 350-450 deltidstjänster skapas.

Ungdomsarbetslösheten i Östergötlands län uppgick februari 2017 till 13,2 procent och motsvarande andel för Motala kommun var 18,2 procent. Ungdomsarbetslösheten i Östergötlands län och Motala kommun var högre jämfört med riket som helhet (11,1 procent).

Om det skulle frigöras 340 nya årsverken i Motala kommun idag finns det enligt Arbetsförmedlingens statistik runt 1 200 öppet arbetslösa unga vuxna i Östergötlands län, varav omkring 100 av dessa är bosatta i Motala kommun. Statistiken visar således att det i dagsläget finns tillgänglig arbetskraft i Motala kommun och Östergötlands län som skulle kunna bemanna de omkring 315 teoretiska årsverken som kan komma att skapas i Motala. Notera att HUI Research prognos bygger på att de teoretiska sysselsättningseffekterna kan skapas år 2021. I dagsläget är det naturligtvis omöjligt att veta hur arbetslöshetsnivåerna kommer att se ut då, varför vi utgår från aktuell arbetslöshetsstatistik.

Kommunala skatteintäkter till följd av ett ökat inkomstskatteunderlag

I föregående avsnitt såg vi hur den adderade turismekonomiska omsättning som Lalandias vattenpark i teorin kan generera (415 mkr) kan komma att skapa teoretiska sysselsättningseffekter (340 teoretiska årsverken) för Motala kommun. I detta avsnitt ska vi gå vidare i analysen genom att utreda hur de omkring 340 teoretiska årsverkerna som nybyggnationen kan skapa påverkar Motala kommuns skatteintäkter.

Kommuners skatteuttag sker endast på inkomst, övrigt skatteuttag, exempelvis företagens vinstskatt, går till staten. Det innebär att för att en anläggning som Lalandia ska generera skatteeffekter för Motala kommun måste sysselsättningsökningen resultera i något av följande:

- Nya kommuninvånare
- Ökad inkomst bland befintliga kommuninvånare
- Ökad sysselsättningsgrad bland befintliga kommuninvånare

I föreliggande rapport har HUI Research gjort antaganden om, och scenarioanalyser av, hur stor andel av de teoretiska årsverken som anläggningen kan komma att generera som tillfaller tidigare arbetslösa personer i Motala kommun, alternativt personer som tack vare sin nya tjänst flyttat till kommunen, dvs. för kommunen nya skattebetalare. Utifrån dessa antaganden presenteras i kommande avsnitt olika nivåer för vattenparkbyggets teoretiska skatteeffekter.

De skatteeffekter som presenteras är baserade på den inkomstskatt som de nya jobben i teorin genererar. Skatteeffekterna har därefter justerats för effekter till följd av det kommunalekonomiska utjämningsystemet. Detta medför att inkomstskatteeffekterna har kompletterats med ett teoretiskt inkomstutjämningsbidrag från staten. Eventuella kostnadsutjämnings effekter har exkluderats, eftersom dessa är alltför teoretiska. HUI Research har utgått från rapporten "Kommunalekonomisk utjämning för kommuner 2017, utfall".

HUI Research bedömer att det finns olika scenarion för årliga teoretiska skatteeffekter i Motala kommun. Den maximala teoretiska skatteeffekten uppgår till omkring 23 miljoner kronor. Detta förutsätter att de 340 teoretiska arbetstillfällena tillfaller personer som antingen flyttar till Motala kommun för att arbeta eller som tidigare varit arbetslösa i Motala kommun. I båda fallen höjs kommunens skatteintäkter.

Scenario 2 Fördelningen inpendlare och de som bor och arbetar i Motala kommun är likartad efter bygget av Lalandias vattenpark. Omkring 80 procent av de 340 teoretiska årsverkena tillfaller nya skattebetalare i Motala kommun. Givet detta antagande skulle det innebära en skatteeffekt på omkring 19 miljoner kronor årligen.

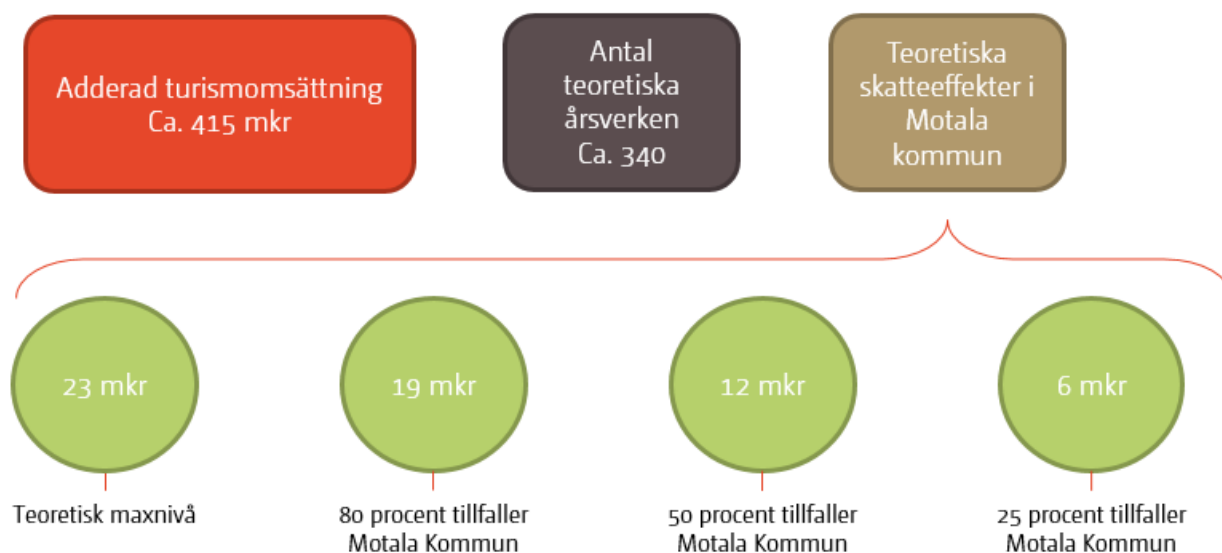
Scenario 3 innebär en skatteeffekt på 12 miljoner kronor, vilket förutsätter att hälften av de nya arbetstillfällena tillfaller personer som flyttar till Motala kommun för att arbeta eller personer som tidigare varit arbetslösa i Motala kommun.

Scenario 4 utgår från samma logik, men under förutsättning att 25 procent av arbetstillfällena tillfaller personer som flyttar in till kommunen eller som tidigare varit arbetslösa.

Den teoretiska miniminivån för de kommunala skatteeffekterna är 0 kr. Detta scenario förutsätter att samtliga jobb som skapas i Motala kommun tillfaller arbetspendlare som bor utanför Motala kommun. I detta fall kommer skatteeffekterna annan kommun till godo, varför skatteeffekten för Motala kommun blir lika med noll.

Vilket av dessa scenarion som är mest sannolikt är en hypotetisk fråga som hänger samman med de arbetsmarknadsmässiga förutsättningarna i Östergötlands län 2021, givet att skattesystemet inte ändrats fram till dess.

Figur 6 Scenarion för teoretiska skatteeffekter i Motala kommun

HUI Research bedömer att i den mån personer kommer att flytta till Motala kommun tack vare de omkring 340 teoretiska årsverken, kommer dessa i huvudsak att komma från Östergötlands län.

Sekundära och katalytiska effekter

Investeringar och attraktioner av den här storleken innebär inte bara direkt omsättning för anläggningen och övriga företag inom besöksnäring och handel på destinationen. Nya attraktioner av den här storleken för ofta med sig olika sekundära effekter som kan delas upp i indirekta effekter (försörjningskedjan till besöksnäringen), inducerande effekter (följdhkonsumtion) och katalytiska effekter som leder till utveckling av befintliga verksamheter, nya aktiviteter och etablering av nya verksamheter. Vidare stärker det både destinationens och regionens attraktionskraft och konkurrenskraft vilket främjar möjligheterna att locka till sig såväl nya besökare, invånare och företag som behålla befintliga.

Det är inte möjligt att hitta referensanläggningar med identiska förutsättningar men med utgångspunkt från tre referensanläggningar av någorlunda likartad karaktär, lokalisering och betydelse kombinerat med vår erfarenhet och expertis för vi nedan ett resonemang kring vad Lalandias planerade investeringar i vattenland och stugby kan föra med sig för sekundära effekter för Motala kommun och den kringliggande Östergötlandsregionen.

Effekter under idé- och planeringsfasen

Redan från det att en satsning av den här storleken presenteras skickar det positiva signaler till omgivningen som bidrar till framtidstro och ett mer positivt näringslivsklimat vilket kan sätta igång processer hos såväl individer, entreprenörer och företag. Rätt hanterat och utnyttjat kan det

signalera utveckling och framåtanda och bidra till att andra initiativ tas till att starta och etablera verksamheter, förbättrings- och utvecklingsprojekt mm.

Effekter under uppbyggnadsfasen

Etablerings- och uppbyggnadsfasen innebär en kraftigt förhöjd aktivitet i regionen genom planering, projektering, byggnationer, rekrytering, reklam etc. Det kommer att innebära omfattande inköp av varor och tjänster vilket kommer att skapa sysselsättning inom många branscher i Motala kommun.

Positiva effekter för besöksnäring, handel och övrigt näringsliv

När Lalandia är i full drift bedömer vi att dessa kompletterande anläggningar och den ökade volymen kommer att bidra till att förlänga säsongen och i viss mån bygga nya säsonger vilket kommer att gynna besöksnäringen i stort i regionen. Den ökade volymen av besökare ger ökad köpkraft och efterfrågan vilket säkerligen kommer att bidra till nya företag inom besöksnäringen, handel och närliggande branscher.

Stärker platsens varumärke och attraktionskraft

Lalandia är redan idag starkt förknippat med Motala och bidrar till platsens varumärke. Vår bedömning är att de nya anläggningarna kommer att bidra ytterligare till att stärka varumärke och attraktionskraft för Motala och Östergötland som destination. Det stärker anledningen till att besöka Motala och regionen och för många kan det utgöra primär reseanledning. Vi tror även att det kommer att ha en stor betydelse för kommunens attraktionskraft ur ett invånarperspektiv genom att Motalaborna får tillgång till en helt ny typ av fritidsnöje och handelsutbud som inte finns på nära håll. De som bor i exempelvis Stockholm eller Göteborg vet vilken oerhört stark och älskad tillgång Gröna Lund respektive Liseberg är för såväl barn och ungdomar som familjer.

Språngbräda och arbetstillfällen för ungdomar

Besöksnäring och detaljhandel är de branscher som är allra viktigast för att skapa arbetstillfällen för grupper som generellt sett har det svårt på arbetsmarknaden såsom ungdomar och utlandsfödda svenskar. Anläggningarna kommer att varje år skapa många arbetstillfällen för just dessa grupper. Det ger ett första steg in på arbetsmarknaden och möjlighet att få en första bra yrkeserfarenhet och chanser till goda referenser vilket skapar bättre förutsättningar för att få fasta anställningar framöver. Besöksnäringen är väldigt bra start i yrkeslivet på så sätt att man genomgående arbetar med människor och service. Det ger en god träning i att arbeta med andra människor, ge service till kunder och man får en god förståelse för hur människor fungerar enskilt och i grupp vilket man har stor glädje av hela yrkeslivet.

Sammanfattning och reflektioner

Bygget av Lalandia vattenpark i Motala kommun kommer ha en mycket positiv effekt på turismen i kommunen. Den årliga turistekonomiska omsättningen i kommunen beräknas kunna öka med över 50 procent om Lalandia etableras. Motala kommun kommer få ett ökat attraktionsvärde och ett starkare varumärke som resultat av etableringen. Med den planerade expansionen av verksamheten vid Luxor center kan Motala kommun i framtiden bli ett större kommersiellt och turistiskt centrum.

Antalet tillströmning av turister i Motala bedöms öka kraftigt. Antalet gästnätter beräknas öka med över fem gånger det antal som redovisades i den preliminära gästnattstatistiken för 2016. Även om gästnätterna primärt kommer hamna på Lalandias vattenpark är det en dramatisk ökning av mängden turister som vistas i Motala kommun varje år. Det väntas komma 320 000 nya unika turister till Motala kommun till följd av Lalandias etablering som kommer att tillföra totalt ca 550 000 ytterligare gästnätter på ett år. Förutom den ekonomiska effekten till följd av turisterna så kommer etableringen av Lalandia få andra icke- monetära och långsiktiga effekter på Motala som kommun. Motala kommer bli ett attraktivt resmål inom Sverige.

Den samlade turistekonomiska omsättningen kommer uppgå till 415 miljoner kronor per år i Motala kommun. 285 miljoner kronor bedöms omsättas på Lalandia, medan 130 miljoner kronor bedöms omsättas i Motala kommun. Denna turismomsättning kommer främst hamna i näringar som domineras av ung arbetskraft, såsom logi-, restaurang- och nöjesverksamheter.

HUI:s bedömning är att ungefär 340 teoretiska årsverken kan skapas i Motala kommun som ett resultat av etableringen av Lalandia. Detta kommer komma den övriga näringen i Motala till del, speciellt inom hotell och restaurang. Denna bransch domineras av unga, vilket sannolikt skulle minska arbetslösheten i kommunen för denna åldersgrupp. Den största andelen av dessa nyanställningar bedöms komma från kommunen, vilket ökar skatteintäkterna med ungefär 19 miljoner kronor. Dessutom bedöms de utländska turisterna som kommer till Motala kommun som ett resultat av byggnationen av Lalandia att generera momsintäkter på uppskattningsvis 11-21 miljoner kronor. Den sammanlagda skatteeffekten bedöms därför bli mellan 30-40 miljoner kronor.

